Тетяна Киценко
Білохалатність
документальна саундрама у 3-х частинах

Дійові особи
Андрій Миколайович – молодший Миколаіч, хірург онкологічного відділення ЛОР-інституту, близько 40 років. Розлучений. П'є.

Борис Миколайович – середній Миколаіч, хірург в хірургічному відділенні однієї з київських лікарень, близько 50 років. Удівець. Палить.

Володимир Миколайович – старший Миколаіч, хірург-травматолог однієї з лікарень у провінції, за 60. Одружений. Шкідливих звичок немає.

Діма – син Володимира Миколайовича, студент, до 30 років.

Медсестра – близько 50 років.
Медсестра 2, Санітарка
Анестезіолог, Хірург, Хірург 2, Професор, Завідуючий Відділенням, Головлікар

Пацієнтка
Пацієнт 1 – Олексій, близько 40 років
Пацієнт 2 – водій автобуса
Пацієнт 3 – нечесаний пролетарій

Телеведучий, Спортивний Коментатор, Міліціонер

Частина А Андрій Миколаіч
Сцена 1
Лавочка надворі. Пацієнт 1, Пацієнт 2, Пацієнт 3 і Пацієнтка.
Пацієнт 1. Медицина – це дуже гарний бізнес.
Менше трьох тисяч операцій не буває.
Плюс заробляють на ліках.
Виходить кругленька сума –
і це лише за три – п'ять днів.

Пацієнт 2. Перед операцією в лікарню поступаю.
А медсестра питає: «Ви заплатили
добровільний благодійний внесок?
у касу на першому поверсі».
Кажу: «Так внесок добровільний».
– Мущіна, якщо ви не заплатите сорок гривень добровільного благодійного внеску, вас навіть в палату не пустять!
Довелося добровільно благодійно заплатить.

Пацієнтка. Мене з театру з репетиції
привезли до реанімації швидкої допомоги
інфарктного відділення.
Поклали на каталочку, до бокса завезли,
і лікар призначає:
«Фентаніл, дроперидол, натрію хлорид, глюкоза».
А медсестра (з реанімації «швидкої допомоги»!):
«Хвора, вибачте, у вас гроші є?»

Пацієнт 3. Буває, лєчать від одного,
а вмирає чєловєк від іншого.
Це врачєбниє ошібкі:
нєправильно поставлений діагноз.

Пацієнт 2. І коли трапляються помилки,
серед лікарів кругова порука.
кінців ніде не знайдьош,
і в суд подавать бєсполєзно.

Пацієнт 1. Одного разу моя знайома медик почала на мене кричати.
(Кричить, наче визиває диявола). Доміте делічає меає екс дормінт! Домус люминаріа манья ексібант! Волатілія обдормівіт ін орто! Пісцис обдормівіт ін пісцинам!!!
Оказалось, на латині. А ви кажете «російський мат».

Сцена 2
Андрій Миколайович, Пацієнт 1 та Діма у підсобці. На столі – коньяк, шоколадні цукерки. Все, що відбувається, Діма знімає на камеру. Періодично чутно звуки (гортанне кукукання, мукання, стуки), якими хворі з раком гортані кличуть медсестру, санітарку або щось їм повідомляють.
Андрій Миколайович. Мене найбільше добиває, коли у фільмах кажуть: «Ой, не розмовляйте, вам не можна». А чого не можна? Що, якісь протипоказання?
Або людина впала, знепритомніла, їй під голову щось підкладають. А що таке непритомність? Йде відтік крові від голови, мозок не забезпечується киснем. Навпаки, треба ноги підняти догори, а голову – рівненько і на бочок. Щоб не задихався: відкривається трахея – і дихає. *(Показує)*. І голову вбік, бо якщо блювота, щоб асфіксії не було. *(Відкриваючи двері)*. Маша, підійди до Іваненко, бо в мене вже голова від нього болить! *(Закриває двері, сідає)*.
Або, не хочу тебе образити, Дімчик, показують у фільмах: постріл, куля увійшла в тіло, а він далі бігає. Ой, блін, якби вони тільки знали, який це дикий біль – вогнепальне поранення! Секунду не відчуваєш болю – а потім одразу різка. Люди верещать, як різані. А якщо пошкодження кістки! Мужики плачуть. А у фільмі: прострелили – і побіг.
Я вас, до речі, одного одному представив? Це племінник мій, Діма *(Іронічно)*. Надія сім'ї.
Пацієнт 1. По дінастії пішов?
Андрій Миколайович. Нє, він у нас в дідуся-художника: вчиться на кіномеханіка.
Діма *(простягаючи Пацієнту 1 руку)*. На кінорежисера.
Пацієнт 1 *(потискуючи руку Діми)*. Льоша.
Андрій Миколайович. Беріть цукерки.
Діма бере, мугукає, жує, продовжує знімати.
Пацієнт 1. Спасибі тобі, Андрій Миколаіч.
Андрій Миколайович. Це за цукерки? Я їх все рівно вже років десять не їм.
Пацієнт 1. За підтримку. Мені від болю – морального і фізичного – вити хочеться. Хоч ніхто в мене й не стріляв. Все згадую, як ми з нею познайомилися: сиджу в радіорубці в піонерському таборі: спека, піт градом, стілець до жопи липне - і тут з'являється вона.
Андрій Миколайович. І каже: «Я по твою душу». Очі такі, волосся, фігура – все.
Пацієнт 1. І резинка та безглузда на зап'ясті.
Андрій Миколайович. Резинка. Для волосся?
Пацієнт 1 киває.
Андрій Миколайович. В моєї була кротка стрижка.
Пацієнт 1. І все: зрозумів, що душа моя залишилася у неї.
Андрій Миколайович. Я її ненавиджу. Ненавиджу. Така ненависть до неї.
Пацієнт 1. Зраду як пережити?
Андрій Миколайович. Давай освіжу. *(Розливає. Пошепки)*. Ненавиджу.

Пацієнт 1. Скільки, кажеш, мені жити залишилось?
Андрій Миколайович. Ти це облиш! Чуєш ?! Що, краще було тобі нічого не говорити? Брехати пацієнтам, як інші?!
Пацієнт 1. Пішла до однокласника – кращого друга.
Андрій Миколайович. До зав гінекологічним відділенням.
Пацієнт 1. Дитину забрала – і поїхала до Америки з тим долбойобом.
Андрій Миколайович киває.
Пацієнт 1. Горе запиваєш? Я так не можу.
Андрій Миколайович. У тебе все ще попереду.
Пацієнт 1. Попереду – дірка в гортані. Закривати її хусточкою та спльовувати в пляшечку? Мукати все життя? Хріна лисого. *(Кривиться).* Чорт, пора на укол.
Андрій Миколайович готує шприц, набирає у нього знеболююче, робить внутрішньовенну ін'єкцію. Пацієнт 1 тихо стогне на кушетці.
Діма. А мені?
Андрій Миколайович. Я тобі дам «мені». *(До Пацієнта 1).* Нічого: звикнеш, адаптуєшся. Ти краще допомагай тебе лікувати, борись – це найкращі ліки.
Пацієнт 1 тихо стогне на кушетці. Андрій Миколайовичу робить йому внутрішньовенну
Андрій Миколайович. Я свою роботу люблю. Коли тільки прийшов, сюди, в ЛОР-онкологію, взагалі в покарання направляли. Я тик-мик – ніде не влаштувався... А тут жеш сморід, некрози, рани погано загоюються, важкі хворі. Та страшне. Ну от уяви: величезні операції, складні по 2, 3, 4 години – під місцевою анестезією. Трахея ж розкривається, коли ми все це робимо. Оперуєш – кров до трахеї затікає, хворий кашляє, все це тобі в обличчя, в очі... Кожен день мені снилися ці наші хворі. А щас полюбив, і не уявляю собі іншої роботи. Ну і потім, зараз, звичайно, медицина шагнула вперед.
Пляшка закінчується.
Андрій Миколайович *(до Пацієнта 1).* Льо-оша, Олексій, ти там як?
Так, Дімчик, прибери тут все, мені час іти: за п'ятнадцять хвилин операція.
Якийсь хворий у найближчій палаті особливо наполегливо стукає.
Андрій Миколайович *(до Пацієнта 1).* А тебе прооперуємо у вівторок.
Пацієнт 1 *(тихо хрипить).* Щоб я здох!

З'являється Пацієнт 3.
Пацієнт 3. Чекаю операції,
а сам дивлюсь на доктора.
Готуюсь до операції,
а сам дивлюсь на доктора.
Пацієнт 1. Він може буть нормальний,
А може ледве стоять на ногах.
Все. Хоча, як сказала санітарка...
З'являється Санітарка, Діма бере її крупним планом.
Санітарка. Мужикі, ви не переживайте: Він і п'яний – хірург од бога.

Сцена 3
Медсестра.
Медсестра. Лікування у нас зараз іде по протоколах. Це книга така товста наказів, і на кожне лікування – протокол. І ось лікарі повинні призначати лікування – те, що записано в наказі. На таку патологію – таке-то лікування: ось цей препарат, ось ці процедури, розписані показання за операціями.
Але бувають, звичайно, випадки, коли доводиться порушувати – на свій страх і ризик. І якщо раптом якась ситуація, одразу перевіряють, чи лікував ти по протоколу. Якщо ні – можуть навіть позбавити ліцензії.

Сцена 4
Кабінет. Професор та Андрій Миколайович перебивають один одного.

Професор. Андрюша,...
Андрій Миколайович. Валерій...
Професор. Это совершенно бесполезный шаг.
Андрій Миколайович. Валерій...
Професор. И рискованный.
Андрій Миколайович. Валерій Мих ...
Професор. И, конечно, в какой-то момент нам всем кажется, что по могуществу мы сравнялись с богом и взяли его за бороду.
Андрій Миколайович. Валерій Міхалич! Я буду рятувати пацієнта! Я відчуваю, що можу йому допомогти! Я що хочете зроблю! Я піду до головлікаря, до директора!
Професор. Иди. Иди.
Андрій Миколайович. Валерій Міхалич, цей хворий... Розумієте, він мій ровесник, теж дружина кинула, доля така ж... Абсолютно, як я, розумієте? Якщо він помре... Це як я помру!..
Професор. Да, только вот чудеса – не наша специализация.
Андрій Миколайович. А вдруг!
Професор *(зітхає)*. Как же же ты мне надоел: берешь измором. Ладно, делай ларингоэктомию. Но я тебя предупредил.
Андрій Миколайович. Все будет в лучшем виде!!
Професор хитає головою.

Сцена 5
Медсестра готує Пацієнта 1 до операції.
Медсестра *(до Пацієнта 1)*. Чому ж ви раніше не звернулись?
Й пухлину до стану такого довели.
Пацієнт 1. Сам намагався лікуватись,
за допомогою народних рецептів:
кислиця, підмаренник, примочки із солі.
Лікування в лікарні – так дорого.
Медсестра. А думаєте, помирати дешево?
І зрозумійте все правильно:
нам бюджет нічого не дає:
журнали, ручки, канцелярію
купуємо гроші свої.
А потім санстанція приходить
і всіх нас перевіряє:
має бути відро з педалькою
і паперові рушники,
має бути три дозатора:
на рідке мило, антисептик і крем для рук,
щоб все було по Наказу.
Антисептик нам ще дають,
а ось мило і рідкий крем не дочекаєшся.
Рушники не дають,
і відра з педалькою самі купуємо.
А рік тому розписалися,
що брати більше не будемо
добровільні благодійниє внески.
Тому що все це корупція.
З'являється Андрій Миколайович та Хірург. На Пацієнта 1 подіяла анестезія, Андрій Миколайович видаляє йому пухлину в гортані, Хірург та Медсестра допомагають.
Хірург. У нас в хірургічному відділенні була така анестезіолог:
замість наркотичних препаратів давала релаксанти.
Хворий рухатись не може, але все відчуває.

Один потім каже: думав, помру, такі болі,
ще й не можу поворухнутись.
В возрасті була анастезіолог,
і, напевно, вже поїхала мозгами.
Андрій Миколайович *(зосереджений на операції)*. Коли відчуваю, що там щось складне, – звичайно, трошки думаєш, як там: вдасться чи не вдасться. Хвилюєшся. Адже тут як: розрізав – значить, все, повинен зробити.
Хірург. Ось тому ніхто і не бере
гонорари перед операцією:
так більше хвилюєшся.
Бо потім кажуть:
«Ми вам заплатили, а ви його взяли і зарізали».
Андрій Миколайович. Добре, що підстави буть не може:
пухлину не зімітуєш.
Людині якось треба лікуватись.
А ти, Віктор Іванич, кажуть,
страшно демпінгуешь.
Я б на твоєму місці
підвищував розмір гонорарів.
Хірург. Ти дивись краще: у тебе
Зараз плюхне сонна артерія.
Дай покажу, як тут роблять.
Андрій Миколайович. Я і сам чудово все знаю.
Хірург. Тут потрібно не так робити.
Андрій Миколайович. Асистуй, а не заважай.
Хірург. Ти зараз його заріжеш!
Андрій Миколайович. Не тринди мені під руку!
Хірург. Відійди, дай я дороблю!
Андрій Миколайович. Ти що, афігєл окончатєльна?
Андрій Миколайович та Хірург штовхають один одного, зав'язується бійка. Після вирішального удару Хірург залишається на підлозі, Андрій Миколайович закінчує операцію.
Медсестра. А буває жартуємо, анекдоти травім.
Швидко те да се: саме якось робиться все.
Операція закінчується. Хворий відходить від наркозу. Йому стає значно легше. Андрій Миколайович торжествує.
Андрій Миколайович. А я вам казав! Я вам казав! Я вам казав! *(Відкриває шампанське, п'є з пляшки)*.

Сцена 6
Олександр Миколайович, слухаючи Six Fit Under, доїдає піцу, кладе тарілку на гору брудного посуду, та завалюється. Весь цей час Діма знімає його на камеру.
Андрій Миколайович. Чорт! Посудомийну машину купити чи що?
Відкриває кран: води немає. Миє руки віскі, поливаючи себе з пляшки. Сідає на табурет перед камерою та, періодично відпиваючи з пляшки віскі, читає на камеру з блокнота.
Андрій Миколайович. Маим стіхам, напісанним так рано…
Діма. А українською в тебе нічого немає?
Андрій Миколайович. Цього разу буде кацапською.
Діма. Ладна, паєхалі.
Андрій Миколайович. Моим стихам, написанным так рано –
ну, в общем, предположим, в пять утра –
когда во сне барочные фонтаны
хрипят, сопят и ходят под себя,

когда в мозгу и маленькие черти,

и смрад, и алкоголь, и фимиам,
и мысли – то о ду́ше, то о смерти,
то «может быть, принять ислам?»,

разбросанным вокруг по полу
(где их никто не мел и не метет!),
моим стихам, как безнадежным онкохворым, –
настанет свой черед.

Діма. Знято.
Затемнення.

Сцена 7
Минуло 10 днів.
У лікарняній палаті лежить Пацієнт 1, поруч стоїть Медсестра.
Пацієнт 1. Сад мамин згадую: там, коли яблуні цвітуть, такий запах хороший.
Медсестра *(у бік)*. Помирати зібрався чи що?
У Пацієнта 1 відкривається кровотеча: Медсестра і Медсестра 2 намагаються її зупинити.
Медсестра та Медсестра 2 *(навперебій)*. Треба терміново рятувати людину –
одні медсестри залишаються.
Іде там якийсь хірург –
це не його хворий.
Ні, щоб допомогти,
а він: «Поспішаю, біжу».
У нас же онкологія,
і в кожного, звичайно, страх:
не врятувати людину,
щоб потім тебе звинуватили.
Пацієнт помирає.
З'являється Андрій Миколайович, Медсестри вбивчо на нього дивляться.
Андрій Миколайович. А що ви на мене так дивитесь?
Я телефонував завідувачу:
Трохи прихворів.
Медсестра 2. Поки у вас похмілля, ваш хворий помер!
Медсестра. Не змогли зупинити кровотечу.
З'являється хор: пацієнти і Професор.
Пацієнти. Пити менше треба!
То лікарська помилка!
Андрій Миколайович. Хотів його я врятувать.
Професор. Зачем полез? А я тебя предупреждал.
Подумал: «все дураки, а я сделаю»?
Пацієнти. Пити менше треба!
То лікарська помилка!
Андрій Миколайович. Хотів його я врятувать.
Пацієнт 3. Та йому просто потрібні були бабки за цю операцію!
Пацієнти. Та йому просто потрібні були бабки за цю операцію!
Андрій Миколайович. Я вірив, що зможу видалити цю пухлину і переконав усіх, що... Але так він би ненабагато довше прожив: на пару місяців, припустимо. Причому теж з муками: болі-то в нього були пекельні: сидів на знеболюючих, на наркотиках. І не те, що я його зарізав: йому стало легше після операції! Інший раз зростається – і нічого. А тут рана стала нагноюватися: опромінений був, ослаблений.
Знаєте, досі в мене перед очима.

Частина Б. Борис Миколаіч

Сцена 1

Лікарняна палата в гнійному відділенні однієї з київських лікарень. На тумбочці стоїть портативний телевізор, хворі дивляться телешоу. Поміж них ходить Діма із камерою, знімає.

Телеведучий *(нагнітаючи пристрасті)*. У березні минулого року один з досвідчених хірургів дитячої обласної лікарні ввів у черевну порожнину 11-річної дівчинки марлеву серветку розміром 9 на 50 сантиметрів. Хірург не повідомив членам операційної бригади і асистуючому хірургу про марлю і не витягнув її. Через тиждень дівчинка померла, не приходячи до тями, від перитоніту і зараження крові.

У студії оплески.

Пацієнт 3. А в мойого знайомого вирізали грижу – і забули пєрчатку. Він її витягає з дірочки, де шви, а жінка йому: «Боже, Микола, шош ти собі кишки витягаєш! Нє нада!»

Сцена 2

З Черкас санавіацією привозять Пацієнтку. Її зустрічає Борис Миколаіч і решта медперсоналу.

Борис Миколайовичу *(показуючи на Пацієнтку).* Що ми бачимо? Перед нами
вологий некроз кишечника.

Медперсонал. Тканини відмирають, а-а,
і на них розвиваються, ла-ла-ла,
гнильні мікроорганізми.

Борис Миколайовичу. Можлива гангрена кишечника –
з імовірним летальним результатом.

Пацієнтка. У меня сыну 12 лет.
Я разведена, и если меня не станет,
мальчик будет никому не нужен.

Медсестри. А-а-а.

Пацієнтка. Я веселый и честный человек,
люблю жизнь до безумия,
никогда, никогда не унываю.

Медсестри. А-а-а.

Пацієнтка. Но если умру, мне хочется,
чтоб на моих похоронах все плакали.
У меня сыну 12 лет…

Борис Миколайович. Андрій ще був тоді маленький, Володя пішов до армії, а я вчився у п'ятому класі… коли померла мама. Раптова зупинка серця. Я прийшов зі школи і навіть не заглянув до неї. Через годину подзвонила її подруга і запитала, чому мама не бере трубку, адже мала за сливами прийти. Пішов до маминої кімнати. Наче спить. Покликав. Тиша. Ще раз п'ять покликав. Став трясти, торкнувся руки... Цей холод ніколи не забуду. І тоді чомусь єдине, про що я думав, - чому вона така крижана?.. Чому вона така крижана? Чому вона така крижана? Чому вона така крижана? Чому вона така крижана? Чому вона така крижана? Чому вона така крижана? Чому вона така крижана? Чому вона така крижана? Чому вона така крижана?!!!

(Диктує Медсестрі). Необхідна екстрена операція
з метою видалення вражених тканин і ділянок.
Будемо оживляти.

Месестри. Будемо оживляти!

Медсестри відвозять на каталці Пацієнтку, яка, обертаючись, дивиться на Бориса Миколайовичу.

З'являється Головлікар.

Головлікар. Борисе Миколаіч, вітаю:
ти призначений на посаду завідувача.

Борис Миколайович. Це ж бумажная работа.

Мені що тепер, не оперувати?
Головлікар. В урології заввідділенням
і завідує, і оперує.
Так що, Борисе Миколаіч,
встигнеш: я в тебе вірю.
З'являється Медсестра.
Головлікар *(Медсестрі).* Відтепер вашим безпосереднім керівником буде Борис Миколайович.
Головлікар іде.
Медсестра *(до Бориса Миколайовича).* Санітарка Маша звільнилася,
вийшла заміж за іноземця.
Утки виносить нема кому,
в палатах сморід стоїть страшенний.
Ну а хто піде санітаркою? *(Обводить пальцем стегна).* Ось це все, а? Не кожен зможе понюхати хворого лежачого. А перевернути його? Якщо санітарка важить 60 кг, а хвора 90, 100, 120? Хворий лежачий, як камінь, важче нележачого у 20 разів, а його треба перевертати, підмивати, підтирати. За смішні дев'ятсот гривень!
Борис Миколайович. Анатольна, послухай, я і сам отримую нуль цілих фіг десятих. Блін, ну подумай: може, знайдеться хтось, щоб можна було взяти санітаркою? Може, якась колишня медсестра погодиться попрацювати.
Ох. Піду покурю.

Сцена 3
Борис Миколайович роздягається догола і виробляє з диму хитромудрі кренделі.
Борис Миколайович *(співає)*. Грозові хма-ари-и...
Грозові хмари містять антиматерію. Американці летіли на штурмовику, потрапили в грозову хмару – і зафіксували гамма-випромінювання. Дохрєніща кілоелектронвольт: п'ятсот чи що. Спалах – якась доля секунди, але сам факт: явища атмосферні – всякі там блискавки – на таке не здатні. Коротше, та хмара антиматерії було в поперечнику близько двох кілометрів. Вступила в реакцію з матерією – і тидищ! Приблизно так одного разу все і накриється. Мідним тазом.

Сцена 4
Пацієнтка підфарбовує брови та вії. Медсестра готує її до операції.
Пацієнтка *(Медсестрі)*. И как вас не тошнит на операциях?
Медсестра *(до Пацієнтки).* Спочатку було непритомніла:
як мішок з гівном, упаду...
Трапляються такі перитоніти:
на звалищі менше смердить.
Ледве маску встигаю зняти
і добігти до умивальника.
Пацієнтка. А я влюбляюсь в докторов,
и даже в реанимации
пользуюсь дезодорантом
и подрисовываю бровки.
Ведь я актриса и женщина,
должна всегда быть красивой,
даже на смертном одре.
Ведь *там* я буду жить вечно
и выбирать женихов.
З'являється Борис Миколайович, Хірург і решта медперсоналу.
Пацієнтка. Я все равно буду жить, ведь правда?
Борис Миколайович. Будемо оживляти!

Пацієнтку вкладають на операційний стіл, вмикають спеціальне освітлення (сім ламп), оперують, в якийсь момент розтягнувши кишечник по всій операційній.
Пацієнтка. Я не ела пять месяцев абсолютно ничего. У меня была под ключичкой вот поставлена… и у меня вот здесь и вот здесь бесконечно капали ведрами. Я не поднималась, я разучилась ходить, я разучилась кушать. Начались свищи, и пошло везде: и тонкого кишечника, и толстого. Потом как начались операции: пять штук подряд – через каждые три дня. Меня везли, и опять оперировали, и опять я была никакая, и опять наркоз, и опять… Я уже настолько к этому привыкла… Бегают все врачи, консилиум, всё-всё-всё: опять Любочке плохо. Последняя операция длилась восемь часов: одна смена врачей – другая приходила… А мой доктор всегда был рядышком…
Після 7 операцій з 10 метрів тонкого кишечника у Пацієнтки залишається 1,2.
Пацієнтка. Доктор, как я себя чувствую?
Борис Миколайович. Встань та іди.
Пацієнтка встає, робить крок вперед. Падає на Бориса Миколайовича, він безпристрасний та гордий своєю роботою.

Сцена 4
Борис Миколаіч іде по відділенню.
Медсестра. Борис Миколаіч, дзвонив головлікар:
в четвер – перевірка з Міністерства.
Борис Миколайович. Зрозуміло, Анатольна, дякую:
знов приїдуть нас гімнóм поливати.
Лєна, я скільки говорив:
щоб я тебе у маніпуляційній
без рукавичок не бачив!
Що ти хапаєшся за крапельницю
голими руками?
Богдана, де твоя шапочка?
Кому ти тут зачіску показуєш?!
А підлога?!
Санітарка. А що: підлога чиста.
Борис Миколайович. А плінтуса?!!
Де Лєсниченко? У тебе
у Бойко сьогодні операція,
а де його аналіз на цукор?
Хірург показує бумажку.
Борис Миколайович. Пєтя, це – загальний.
А якщо в нього високий цукор,
і розійдеться операційне поле?
Ковальчук! Григорій Іванович!
Оперуєш у Болотова виразку?
Це що за анамнез?
Де його копрограмма?
Якого кольору у хворого кал?
Від цього буде залежати
виразка проривна чи звичайна.
Зараз в медицині стало дуже важко працювати. Тому що зараз у нас дурдом в нєй.
Медсестра. Борис Миколаіч, не лайте санітарку, я нею дуже задоволена.
Борис Миколайович. А я нею не задоволений!
Подивися на вікна в ординаторській!
Їх хто-небудь будь-коли мив?!
Нервів не напасешся.
Борис Миколайович палить на вулиці, до нього підходить Пацієнтка.
Пацієнтка. Ах, Борис Николаич,

какая ж у вас нервная работа.
Борис Миколайович. Сил ніяких не вистачить:
Всюди дурість та розгільдяйство.
Люба, їдьмо до Президента:
Хай відправить тебе в Ізраїль,
там зроблять нормальний кишечник,
щоб ти жила і не мучилась.
Пациентка. Лежать под семью лампами,
и не знать, проснешься – не проснешься.
Я лучше буду так – но жить
и видеть своего сына,
и радоваться жизни…
На підвіконня на шостому поверсі стає Санітарка. Намагаючись вимити вікно, сковзається на підвіконні, падає. Борис Миколайович намагається її зловити, як в минулій сцені Пацієнтку, – але безуспішно.
Борис Миколайович. Твою мать!
Пацієнтка скрикує, біжить геть. З'являється Діма, починає знімати.
Борис Миколайович. Діма, блін, антиматерія!!! Надєжда, блять, сім'ї!
Діма продовжує знімати.
З'являється Головлікар. Мовчать.
Головлікар. У травматології
хворі теж падають з вікон – пачками.
Борис Миколайович. Мені звідси відразу в тюрму?
Чи спочатку закінчити з плановими?
Головлікар. А мені – теж у в'язницю?
На руках мати-інвалід,
батько після двох інфарктів,
діти й дружина-мегера.
Боря, ти її що, посилав, щоб вона з вікна випала? Та з усіх виробничих травм, що у нас в лікарні були, у 99% випадків винен сам потерпілий.
Борис Миколайович. Чому вона така крижана?Чому вона така крижана? Чому вона така крижана? Чому вона така крижана?!
З'являється Міліціонер не при повному обмундируванні.
Головлікар *(до Міліціонера).* Ну і що, Міша, нам робити?
Міліціонер. По-перше, наші відразу будуть шукати прощальну записку типу «Прошу в моїй смерті нікого не винити, втомилася від життя» і тири-пири-вісім-дірок... По-друге, завжди переконливо, коли у висновку експертизи написано, що потерпілий був у стані наркотичного та алкогольного сп'яніння. А взагалі, товариші, у вас тут повний бардак. Де страхувальні пояси, канати, ланцюги – які мають бути до цих страхувальних поясів? Ще б у вас старухи не падали.
Головлікар. Все ясно, врахуємо.
Борис Миколайович. Я має її оживити
Головлікар. Правильно: будеш рятувати життя. Придумай гарну прощальную записку. А я займуся поясами.
Борис Миколайович роздягається догола. З'являється Пацієнтка.
Пациентка. Я – женщина, а, значит, я – актриса.
Во мне сто лиц и тысяча ролей.
Я – женщина, а, значит, я – царица,
Возлюбленная всех земных царей.
Санитарка *(поднимается с асфальта).* Я – женщина, сильна я поневоле.
Но, знаешь, если жизнь – борьба,
Я – женщина, я слабая до боли,
Я – женщина, а, значит, я – судьба!
Борис Миколайович. Чому вона така крижана?!!!!

Діма, йди на хєр звідси.

Частина В Володимир Миколайович
Сцена 1
Автобус. За кермом – Пацієнт 2, серед пасажирів – Пацієнт 1, Пацієнт 3, Пацієнтка, Медсестра.
Пацієнт 3. Медсестра в журналі писала,
що вводить хворому наркотик
раз на дві години, а насправді колола вдвічі рідше.
Тому що була наркоманка,
І коханець її – наркоман.
Пацієнт 2. Один, щоб відкосити армію,
домовився з хірургом.
Той йому зробив розріз –
тіпа видалив апендицит.
А потім, коли у хлопця
почалося запалення апендикса,
історія вся всплила.
Медсестра дає водієві гроші за квиток.
Пацієнт 2. Проїзд зараз чотири гривні! Дивись оно на табличку!! *(Жбурляє гроші назад і вибиває Медсестрі палець).*
Медсестра *(виходячи з автобуса, кривлячись від болю).* Ну, пагаді: потрапиш ти до мене на операційний стіл.

Сцена 2
Квартира Володимира Миколайовича: коридор, двері в туалет.
Володимир Миколайович *(в трубку телефону).* Оля, я розумію, що в тебе там в Одесі розгорнулася душа, але де я тобі візьму гроші? Ти і так забрала в мене машину, і мені тепер доводиться... Оля, я не мільйонер. Так а шо я можу зробити? Оля, я – не Петренко: це він може з людей дерти три шкури, а я – ні. За все своє життя я нікому ніколи не сказав «дай»! Та тому що у мене є совість!
У туалеті чути страшний гуркіт.
Володимир Миколайович. Діма, що там знову сталося?
Відчиняються двері туалету. З'являється Дима: в одній руці тримає камеру, іншою застібає ширінку.
Діма. Там бачок впав.
Володимир Миколайович. Ну як він впав?
Діма. Стрімко: як гривня.
Володимир Миколайович. Унітаз-то хоч не розбився? *(Дивиться).* Ну йорш твою мєть: тепер міняти доведеться. Он, дивись, з тріщини тече. Ти знаєш, яких це зараз грошей коштує?!
Діма мовчить.
Володимир Миколайович. Так, ладно. Я зараз перед роботою заїду куплю унітаз, домовлюся з робітниками – може, з Васєю – щоб прийшов встановив. Тіки ти ж будь вдома.
Діма. Коли?
Володимир Миколайович. Ближче до вечора.
Діма. Я ввечері не можу: в мене інтерв'ю з дядь-Андрієм.
Володимир Миколайович. Діма, ти що, знущаєшся?
Діма. Блин! Я кінорежисер, а не сантехнік! *(Починає знімати).*
Володимир Миколайович. Сишиш, кінорежисер! Надія сім'ї. Інститут свій спочатку закінчи. Пєсєн і плясок.
Діма. Блін, скільки можна?!

Володимир Миколайович. Скільки нужна. Андрій все ніяк не отямиться – а вєдь блискучий фахівець! І ти туди ж: всі мізки скоро проп'єш! А його скоро з відділення випруть.
Все, я на чергування. Установка унітазу на тобі.

Сцена 3
Володимир Миколайович і Медсестра у передопераційній. На каталці лежить Пацієнт 2.
Володимир Миколайович. Анатольна, ти мені поасистуєш?
Медсестра. А що, Миколаіч, більш нема кому?
Володимир Миколайович. Та бач: усі на операціях:
трьохсотих вчора привезли.
Медсестра вдивляється в обличчя Пацієнта 2.
Медсестра. О, так це ж те хамло,
що мені палець в автобусі вибило.
Володимир Миколайович. Так це після аварії?
Он як воно буває.
З'являється Анестезіолог, надягає Пацієнту 2 наркозно-дихальний апарат.
Володимир Миколайович. Ну що, введемо релаксант
й оперуємо без наркозу?
Медсестра. Ні, йому буде боляче.
Приспимо, а потім заріжемо.
Пацієнт 2 входить в хірургічну стадію анестезії, Анестезіолог іде.
Володимир Миколайович *(оперує Пацієнту 2 голеностоп).*
Не знаю, чого мене сюди занесло. І слюсарем працював, і токарем. Три роки в армії відслужив. Але, пам'ятаю, був у нас на вулиці доктор – санітарний лікар: всі йому заздрили, поважали: «Доктор іде». Так би я що був – інженер, майстер. А в медицині мене приваблював престиж професії. Та й я сам по натурі добрий, жалісливий: це медику необхідно.
(Показує на коліно Пацієнта 2). Ось це ще нічо так. Але от скільки треба зробити, вкласти душу, щоб зібрати з шматочків голеностоп за одну операцію, нехай планову. Начебто дивишся – так нічого. А ось шматочок, там ще шматочок, ось шматочок, ось це вибито, ось шматок... і треба їх зібрати докупи. *(Задумливо).* Закінчиться все це, звичайно, деформуючим артрозом: перелом жеш внутрішньосуглобовий...
Через три години операція закінчується. Володимир Миколайович і Медсестра розмиваються.
Володимир Миколайович *(в мобілку).* Діма, там унітаз привезли?
Скажи мамі, я ввечері
постараюсь перевести гривень триста.
З'являється Завідувач Відділенням.
Завідувач Відділенням. У мене до тебе розмова.
Твій пацієнт подав у суд.
За моральний ущєрб,
вимагає двісті тисяч:
п'ятдесят тисяч – із тебе,
а сто п'ятдесят – з лікарні.
У нього запалення і почервоніння:
каже, ти заніс інфекцію.
Володимир Миколайович. Та я йому ставив гвинти
в нього на метал реакція!
Але я ж ті гвинти не виготовляю
на колінці у себе на балконі
і не копаюсь у кістках
голими руками.
Стараєшся, блін, стараєшся...
Ні, які всі стали грамотні!
У Володимира Миколайовича дзвонить телефон.

Володимир Миколайович *(в трубку).* Діма, я зараз зайнятий! Та побудь з людиною, поки він унітаз встановить, я ж не прошу тебе займатися цим особисто. Що значить «ти вже домовився»? Це ми з тобою вранці сьогодні домовилися. Дмитро! *(Телефон знову дзвонить).* Оля, щось термінове? Послухай, вирішуй це питання сама. До біса машину: розбилася, так розбилася: значить, повернешся поїздом.
Завідуючий Відділенням. До суду йти доведеться.
Днями отримаєш повістку.
З'являється хор пацієнтів.
Хор. Сплатіть моральний збиток!
І матеріальний!
Людину зарізали!
Дитину погубили!
Інфекцію занесли!
Наплювали в рану!

Сцена 4
Володимир Миколайович в супроводі Медсестри на вечірньому обході: заходить до палати, де лежать бомжі й алкаші, серед яких Пацієнт 3 – з головою, облитою зеленкою.
Медсестра *(до Пацієнта 3).* О, водяний.
Володимир Миколайович. Знайомі всі обличчя.
І сморід стоїть, як зазвичай.
Тетяна Анатольна, їх мили?
Медсестра. Вони не лежачі хворі.
Нехай підуть і самі помиються.
Смердючі, обкакані, обпісяні,
немиті, з черв'яками, з вошами.
Чого ми повинні за все це
братися руками?
Пацієнт 3. Вам за це зарплату платять.
Володимир Миколайович. Так от за що мені її платять!
Медсестра. Володимир Миколаіч, не хвилюйтеся,
Соня його віником помиє.
Пацієнт 3 плює під Володимира Миколайовичу і, грюкнувши дверима, іде.
Володимир Миколайович. Ось тобі і престиж професії. *(Втирається хусткою).*
З'являється Медсестра 2.
Медсестра 2. Привезли поповнення: є ургентні. *(Виходить).*
Володимир Миколайович і Медсестра готуються до операції.
Володимир Миколайович. Отож: ставок нема, медперсоналу не вистачає. А хворих... Везуть і везуть... Вчора київський професор дзвонив: важкопораненого запросили оперувати. Каже: бувають такі медсестри – обов'язково ускладнення. *(Підчипляючи).* Мені, каже, ту в асистентки, що очі закриває, коли судину зшиває.
Медсестра *(зніяковіло)***.** Так а що, вона ж бризнути може!

Сцена 5
На столі лежить пацієнт з наркозною маскою на обличчі: його складають по частинах.
Володимир Миколайович. Ні, ну ти подумай!
Медсестра. Якщо під час операції
щось не виходить,
мати стоять триповерхові,
всі получають пілюлєй.
Адже треба вписатися в строки...
Володимир Миколайович. А швидко не виходить...
Медсестра. А довше джгут не можна тримати:
його треба відпускати.

Володимир Миколайович. А відпустиш джгут – буде кровити.
Медсестра. В хірурга, який оперує,
втрачається частина здоров'я.
Мруть хірурги, як мухи:
операція – стрес колосальний.
Володимир Миколайович. Це терапевти спокійні, як автоклави.
Блін, я поки розріжу – вже взмокрію. А якщо щось складне? Тридцять років оперую, а кожен перелом, кожна рана, кожне пошкодження тканини – все нове, одного й того ж не бачив. Буває, не знаєш, що з ним робити: як зібрати все це докупи?
Операція закінчується.
Володимир Миколайович (*тримаючись за груди і кульгаючи на ліву ногу, до Медсестри).* Серденько, заший.
Володимир Миколайович виходить з операційної, набирає на телефоні номер, чекає, поки візьмуть трубку.
Володимир Николаич. О-о-ой, Діма, надія сім'ї… Й Андрій трубку не бере... Анатольна, у нас там є нітрогліцерин? Щось мене придавило.

Сцена 5
Медсестра та Медсестра 2.
Медсестра 2. У другій операційній стоять
черевики – а в черевиках – ніжки:
хлопчині відрізало потягом:
на операції наплакалась:
стою, плечем сльози витираю...
А вночі будуть снитися кошмари.
Медсестра. Я теж тільки з операції:
оперували солдатика,
вся в крові, як сатаніще.
А в Миколайовича приступ
стенокардії.
Медсестра 2. Там хворого привезли.
Медсестра. Якщо у нього щось екстрене,
виклич реаніматолога.
Миколаіч там щас нафіг не потрібний.
Кровотеча – нехай зупинять,
а він пізніше підійде
і розбереться з переломами.
Медсестра 2. Реаніматолог теж зайнятий:
ти ж знаєш, важких привезли.
Медсестра. А це взагалі що за хворий?
Медсестра 2. Побили на Хімпосьолкє.
Медсестра і Медсестра 2 йдуть.
Володимир Миколайович *(майже марить, чутно через слово).* Один реаніматолог постійно перебуває в реанімації - і спостерігає за хворими. Якщо когось привезли - він ними займається. А потім вже анестезіолог дає наркоз - і я оперую. Тобто, завжди поруч доктора є. *(Намагаючись піднятися, слабким голосом).* Анатольна, кого там привезли?
(Чи то до себе, чи то до глядачів). Якщо за життєвими показаннями - займатиметься реаніматолог: підняти тиск, перелити кров, кровозамінники, зупинити зовнішня кровотеча; якщо щось внутрішнє - займаються хірурги. Нейрохірург, травматолог, два анестезіолога, черговий терапевт, уролог...
Вбігає Медсестра.
Медсестра. Там хворий з розривом селезінки,
велика кровопотєря!
Володимир Миколайович піднімається, назустріч йому на каталці вивозять Діму.

Діма. Тато, вони камеру забрали. *(Втрачає свідомість).*
Володимир Миколайович *(до Медсестри).* Анестезіолог уже був ?! Негайно!!!
Володимир Миколайович і Медсестра біжать геть з каталкою, на якій лежить Діма.
Пауза. Володимир Миколайович повертається, знімає рукавички, витирає піт шапочкою, закривши нею обличчя, плаче.
З'являються Андрій Миколайович та Борис Миколайович, підсаджуються до брата.
Пауза.
З'являється Пацієнт 3.
Пацієнт 3. Ой, а тижнів два тому до лікарні ввечері привезли побитого пацана, а лікар ходив черговий: «Звідки привезли?» - «Та, з вулиці». - «Ну, нехай полежить». А виявився син його – а той прийшов, коли хлопець вже кінчився. А той не спустився і не врятував. Ось вам і клятви Гіппократа і так даліє, і так далєє.
Андрій Миколайович. Я кидаю пити.
Борис Миколайович. Я кидаю курити.
Володимир Миколайович. А я кидаю медицину.
Андрій Миколайович наливає, Борис Миколайович виробляє кренделі з диму.
Борис Миколайович. Грозові хма-ари-и…
Володимир Миколайович. Будемо оживляти.

Черкаси – Київ, травень – жовтень 2013

© Тетяна Киценко
Авторські права захищені.

З питань постановки звертатися:
Всеукраїнська ліга авторів, Марина Котеленець ateh@i.ua 067 40 32 656
Тетяна Киценко kicenko@gmail.com

ПРО АВТОРА
Тетяна Киценко, *драматург*
Переможець «Тижня актуальної п'єси» (Київ, 2011, 2012, 2013). Лауреат фестивалю Драма.UA (Львів, 2012). Учасник фестивалю «Любимовка» (Москва, 2014). Лонг-лістер фестивалю «Євразія» (2013), шот-лістер конкурсу «Ремарка» (2015). Участниця фестивалю SPECIFIC (Брно, 2014). Переможець конкурсу «Коронація слова» (Київ, 2015), володарка гран-прі конкурсу Free Theatre (Лондон-Мінськ, 2016). Куратор проектів «На документ!», «Драма свободи», «Под прицелом. Современная драма» (Харків). Член правління ГО «Театральна платформа» (Київ).
Постановки: «the Білохалатність» (Черкаський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка, 2015, режисер – Володимир Снігурченко), «В пошуках героя» (Прилуцький ГДК, 2014, режисер – Артемій Аніщенко), «Жінки та снайпер» (Die Frauen und der Scharfschütze, Магдебурзький театр, режисерка – Олександра Сенчук).